

Underhåll av skogsbilvägar, vägdiken och avlägg

2018-09-04

I samband med skogsbrand skadas eller försvinner vegetation som tar upp vatten, binder samman och skyddar marken. Detta gör att marken blir blötare och bärigheten minskar. Inom branta erosionskänsliga marker innebär förlust av vegetation och förna dessutom att risken för erosion, ras och slamströmmar ökar påtagligt. Skogsbilvägar och vägdiken, men även körspår ligger ofta bakom kraftig erosion och ras. Det är därför viktigt att du ser över och eventuellt underhåller befintliga skogsbilvägar i områden som brunnit, speciellt om området är erosionskänslig och brant.

Skogsbilvägar och vägdiken

Syftet med att se över skogsbilvägar inom områden som brunnit är att se till att vägbankarna håller, att trummor inte sätts igen eller spolats bort. Vägen och vägdiket får inte heller skapa höga koncentrerade flöden av vatten eller dämna vatten eftersom det kan leda till erosion och ras. Dessutom vill man minska ytan där mineraljord blottas. Viktiga tumregler är därför att alltid se över körspår, vägar, trummor och diken efter snösmältning eller andra tillfällen som ger höga vattenflöden samt att omgäende åtgärda de fel man upptäcker.

Nedan ges några exempel på vad du bör tänka på och åtgärda:

- Hyvla vägbanan så att vatten enkelt kan rinna ned i diket. Ett fall på 5 procent från vägens mitt till dikeskanten är optimalt.
- Minska mängden vatten som rinner ner mot vägen eller led bort vattnet från vägen.
- Förhindra att vatten i diken på uppströmssidan av vägen tränger ned i vägen och gör att den blir instabil eller i värsta fall rasar.
- Fördela vattnet på flera trummor så att du inte får för kraftiga flöden i enskilda punkter.

Figur 1. För att sänka vattnets hastighet i vägdiket och dessutom leda av vattnet in i trumman kan man lägga sten eller stockar i diket.

Foto: Anja Lomander

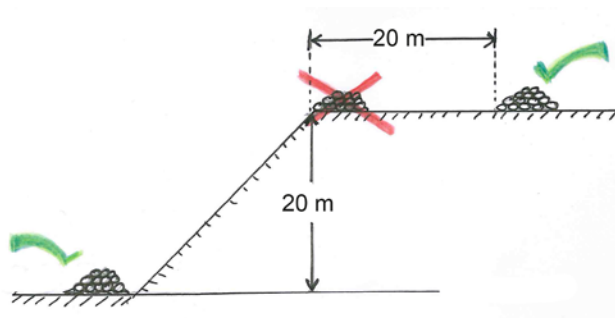
- Bromsa vattenhastigheten på vägplanet och i vägdiket (*figur 1*).
- Använd tillräckligt stora trummor så att du inte får dämning, översvämning eller att väg och trumma spolats bort. Dämning kan i värsta fall orsaka slamströmmar.
- Överväg reservtrummor i mycket känsliga områden.
- Led inte vatten genom skarpa kurvor. Fördela istället vattnet ut i slänten innan eventuell krök.
- Erosionssäkra känsliga ställen som till exempel vägslänter, krökar på diken och in- och utlopp på trummor genom att klä det med bergkross.

Avlägg

Vältor med timmer vid avlägg är tunga och ofta slits marken hårt vid och kring platsen för avlägget. Detta tillsammans gör marken extra känslig för erosion där. Om marken dessutom lutar finns risk för ras. För att förhindra dessa problem finns några saker du bör tänka på.

- Placera aldrig avlägg i eller direkt ovanför slänter som lutar över 18 grader (*figur 2*).

- Placera i första hand avlägg lågt i terrängen, nedanför slänten eller på ett annat stabilt område.
- Om du måste placera ett avlägg ovanför en brant slänt, placera det på ett avstånd från släntens krön som motsvarar slänthöjden (*figur 2*).
- Stabilisera alltid marken vid avlägget med ris, virke eller bergkross.
- Förhindra att vatten rinner in mot eller samlas vid avlägget.

Figur 2. Placera i första hand avlägget nedanför slänten. Går inte detta är det viktigt att du placerar avlägget på ett avstånd från släntens krön som minst motsvarar slänthöjden.

